

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

NVPTIIS

VIRI

Reverendi & Doctissimi

Dⁿ. M. DAVI-

DIS SACHSIL ECCLE-
SIÆ BERNBURGENSIS

Neopolitanæ Pastoris

Connubio stabili sibi jungentis

*Virginem lectissimam, morumq; ac honestatis
laude florentissimam*

REBECCAM

Viri olim Reverendi & Doctissimi

Dn. M. GREGORII FOR-

VVERCII, Antecessoris sui
Filiam primogenitam,

XI. JULII ANNO CID. MDXXIV.

Bernburgi auspiciatò celebratis

Carmina scripta ab Amicis.

SERVESTÆ,

Typis Zachariæ Dörfferi.

12A

14A

N

Votum nuptiale. Ex Ps. 128.

Et Gen. 24.

Conjugibus quæcunq; piis ex corde precatus
Est David vates, hæc tibi, David, ego.
Quæ Bethuelq; ejuq; domus, pia vota Rebecca
Pro thalamis fudit, fundo, Rebecca, tuis.
Vivite concordēs, fœcundi estote, piâq;
Saxii & Forwerciû prole beate genus.
Vivite felices, ne vos fortuna volutet,
Nil tragicum vestros exagitetq; lares.
Tandem vos vitæ saturos, duriq; laboris,
Tharaidēs molli sulcipiat gremio.

*M. Iob: Theopoldus Dominica 1. post
Trinit, Anno 1614.*

A L I U D.

Conjugii perdulcis amor, Vinculumq; suâve
Cui? Soli thovam qui reverenter amat:
Est sponsus Christus jungens sibi fœdere sponsam
Aeterno, Cuius noster imago thorus.
Orem mirandam: CHRISTO nos spiritus unit
Almus: sic CHRISTI membra sacra sumus.
Gratulor ergo tibi cœdas, sponsaq; synerge
Docte, tuo faveat, qui regit astra, thoro:

U. P. n. C. as scripsit

M. Cunradus Reinhardus
Superintendens & Pastor Bernbur-
gensis.

A 2

ODE

ODE

In nuptias ejusdem scripta à
M. MARCO FRIDERICO VVENDÉLINO,
Gymnasij Servestani Rectore.

ὀγδοάς α,
 Σιωρὲς πολυφιλτάτων
 ὦ θεῖα ἀδελφεῶν! παρφίτης
 εὐφόρμιγι πάλα τραυῶντ
 ὕμνω, ἀνακτ
 ἡμερόπεσι καλόντε τερπι-
 ζόντ ὠκυόρσις ἐτύχθη,
 ἀρρηκτὰ φρενῶν δεσμ
 ἢε κασιγνήτοις ἐρατφῶν;
 ὀγδοάς β.
 καλή, διοσῶ ἀμύμονε
 ἔρηκε, θεῖα βροτῶσι, χαιρε-
 τόν μοι, ὦ Κάρθλ ὦ Δαβίδτε!
 χαιρετον, ἴσω
 φρεσίτε ἐννεσίηστε ἡμῆστ,
 ἦδη θαλάμωτε ἴσω,
 μένοισι διίσάντ
 ἐνομάτεσιν ἄλλα, ἐν ὄντε.
 ὀγδοάς γ.
 Εγὼ γῆν ἀρετῶν, φρενῶν
 τιμώντε σιωρείδα κρατίσοι-
 σιν δεσμοῖσι κατὰσφραγιθεῖ-
 σαν, θαλάμοιο
 τε ἐπι δεσμά γαμηλίοιο
 ἀχερὰτὰ μιὰ φιλῆσαν
 ψυχῆ, γαμηκῆσι
 βασκαντ ὀχωλῆς λιασαίμιν;

ὀγδοάς δ.
 Ἐκὰς βασκανίη φίλων.
 ἀλλ' ὡς Κάρθλω νεωστὶ ἰεῖ
 ἰεφ δαινυμένῳ γάμοιο
 αἰσι ἀφδον
 γαμοτελῆνι Δαβίδ' αείδω,
 ὀχῆς γαμηκῆς ἐνώσας,
 πάσησιν ἐνωθεν
 ἄπρεῖς ψυχῆστε δέμαστε
 ὀγδοάς ε.
 Φέρ' ἔν, χρισε γάμων Φίλε,
 σῆς ερανόθεν χέας Φυσίζεν
 ὄμβρον ἀμπεροσῆς. Δαβίδτ
 πῖμπλαθι πασόν,
 ἀρετέων γανόωντ κῆπον
 καλῆς βοτάνης ἀπασῶν
 ἀρδδε, πόλγτε
 μέχερ διαυγῆς ἀνθε ἀφρε
 ὀγδοάς ς.
 Φέρε χρισε ὀμοφροσύ-
 νης Φιλ', ἐρίδωντε ἐχθρῆ λυγρῶν
 ἐχθίσας ἐρίδων αείλλας
 ἴφι κέδασον.
 σπόρον ἔσω θαλάμοιο ἐχθρῆς
 νείφοντ ἀπέρυκε ἐχθρον,
 αὐτὸς πολυόλβη
 σπῆματὰ ἐμβαλλων ὀμονοίης.

Ille

Ille mihi PROSPER censetur sponfus, AMICA
 Qui gaudet, Christo non renuente, PARI.
 Namquè pares paribus rectè junguntur : amarâ
 Sub cruce nec possunt succubuisse pares.
 Rem bene pensiculans istam, fidissime Mysta,
 Jam partem veræ PROSPERITATIS habes.
 Nam cum sis docto natus bene, Sponse, parente :
 Nata tibi docto patre puella placet.
 Osint, ô utinam sint cuncta æqualia vobis!
 Par vobis AMOR, & par sit utrique FIDES!
 Vos PIETAS, vos alma pares PATIENTIA reddat!
 Hæc paria. At dispar cura laboris eat.
 Tu Templum cures: sed provida Costa culinam:
 Sitis & accepti curâ in utrâquè DEO.
 In primis vigeat vestro CONCORDIA lecto:
 Nam soboles & opes hinc sibi semen habent.
 Exulet econtra vestro DISCORDIA lecto:
 Conjugium discors nam creat omne malum.
 Plura darem forsan: sed, qua ratione terendi
 Sint in amore dies, pagina sacra docet.
 Hæc si norma tibi fuerit per tempora vitæ,
 Largiter è superûm munera sede fluent.

I D E M

SInon, Sponse, leporibus
 Versus mellifluis sunt satis illiti:
 Quos plectro solito favens
 Tædis nostra canit Musa jugalibus:
 Ut poscit lepidissima
 Sponsæ forma, decus, culta modestia:
 Ignosce, ingenuus tuæ
 Sic candor bonitasque indolis admonet.

A 3.

Nam

Nam mihi nescio quis creat
Curas difficiles atque molestias:
Quæ dum sollicitant nimis
Cor, me non faciunt dulciloquum satis.
Non desisto tamen, TIBI
Et SPONSÆ benè sit, ritè precarier.

*Abrab. Cremerus, Minister verbi divini,
Serveste, ad B. Bartholom:*

A L I U D.

Vis Frater Fratri tibi pangam carmina, nolo:
Eloquar an Veneris spectacula ludicra, vanum est:
Conjugium an monstrem sancitum Numine, notum est:
Gratuler an vobis, ut mos, sacra fœdera, factum est:
Virginis an contempra conia splendida, ineptum est:
An referam Fratris laudes, me iudice stultum est.
Vis Frater Fratri tibi pangam carmina, nolo.

M. Carolus Sachsius Ecclesiæ Quercetanae
in Anhaltinatu Pastor, Fratri inter ger-
manos germanissimo.

A L I V D.

Dic mihi, de COSTA cur sit fabricata mariti
Femina, dic causas, Musa rogata, rogo?
Non summo capitis de vertice, scilicet audax
Ne raperet soli sceptrum tenenda Viro;
Non imâ de stirpe pedum, ne fortè maritus
Ipsam subsellî vellet habere loco.
Sed medio est extracta Viri de corpore, nosset
Hanc sociam vitæ conciliasse sibi:
Sic tamen, ut maneat Lex inviolata Iehovæ:
IMPERET HIC, DOMINO PAREAT ILLA SVO.
Talem, Sponse, tibi medio de corpore COSTAM
Grator, quæ capitis nescia sitque pedum.

Actu,

Ac tu, quæ tua sunt, facies, doctissime SAXO,
Mitis eris, qualis vita probata tua est.
Corporis illa tui pars est, odisse RIBeccam
Haud poteris, Dominus quam jubet ipse coli.
Sed quid ego moneo? florentibus affero campis
Germina, quid facias, cum fatis ipse scias.
Vivite felices, numerosâ prole replete
SAXO, RIBecca, torum, Nestoreosque dies.
Vivite concordēs, precor omnia prospera vobis,
Evomat in thalamum nulla venena Satan.
Si tamen objiciet qui cquam sors forsan acerbi,
In melius fatis lenibus omne cadat.

*Johannes Splitbutius Bernburgi ad D. Stephani,
ut vocant, Pastor F.*

Eiusdem

χρονολογικόν.

Distichon en Annum, Mensēque Diemque piarum
Tædarum, & Nuptūm nomina, notificans,
CeLo Vbi LVX JvLI bIs qVInta reLVXIt ab aLto,
DaVIDI Sponso Sponfa RebeCCa VenIt.

A L I V D.

MArchia te genuit, teneris formavit ab annis
Mentem Halberstadum, doctrinâ Julia primū
Excoluit Sophiararâ, quam Leucoris auxit.

Marpurgum, verus quâ sit ratione colendus

Et Pater & Natus Sacro cum Flamine Iheva,

Non docuit primum, sed fundamenta salutis

Certa tamen iecit: quæis fulto viribus ipsa

Heidelberga dedit quosvis dissolvere nodos.

Tempore post uno nos nobilis ille Sophorum

Princeps Cornelius Martini ornavit honore

(Julia

Julia vidisti illustris! tituloq; Magistri.

Bernburgum tandem duplici te munere donas:

Multorum fideiq; tua curaq; salutem

Committit: Vera hinc Pietatis laude puellam

Insignem, formâ eximiam, virtutibus atq;

Moribus excultam sacro tibi fœdere iungit.

Dic age nunc, SACHSI, num patria Marchia, dives

Anne Halberstadium, num prestans Julia fama,

Leucoris alma, Ducis Marpurgum nomine clarum

MAVRITII, an verò docta Heidelbergæ, vetustum

Bernburgum officiis te pluribus auxerit?

Petrus à Jhena Servestâ-Anhaltinus

Scholæ-Senatoriæ patriæ Magister.

A L I V D.

Ceu JOVA factis mirus in omnibus
Quæ fecit unquam: sic variis suos
Sanctos viis ducit, reducit,

Mirificisq; modis gubernat.

Afflictionum nuper is intulit

Tere palæstræ, jussus es, optime

SACHSI! gravem libare linguâ

Insipidi cyathum liquoris.

Dum Te perustum febribus aridis

Longo probavit tempore, dum Tibi

Mortis cruentâ falce caram

Cum genetrice tulit sororem.

Jdem beavit nunc solito DEUS

Te more rursus, dum Tibi pristinae

Jam sanitati restituto

Egregiam attribuit puellam.

Quæ matris instar sit Tibi, quæ Tibi

Sit carior vel mille sororibus;

Quæque igne febrili æstuanti

Pharmacôn adhibeat salubre.

Quacum

Quacum quietas ipse trahas dies,
Noctesque dulcis; quæ Tibi morbidas
Curas resolvens sit juvamen
Inque malis placidum levamen.

Donum hoc J E H O V Æ tam faveo Tibi,
Sortem beatam quàm faveo mihi:
Nec credo quemquam esse, hocce qui non
Ex animo faveat, bonorum

Connubiorum pronubus optimus,
Auspexque C H R I S T U S, Coniugio tuo
Adsit, pii ceu quondam J S A C I
Adfuit & thalamo R E B E C C Æ.

At Tu, Tibi quod dia benignitas
Indulget, hoc amplectere pharmon:
Sic sanus ipse eris, parens sic
Multiplicis sobolis cluebis.

*Christophorus Lelmius Eccl. Gernrodane Dia-
conus ac Scholæ ibidem R.*

DAVID SACHSIUS
REBECCA VORVERCIA

Ex quo

DA! CUR HÆC CEU SUBDIVISA RESARCIO.

Elaboratio.

D Vm quid hymen, quid amor, quid sint connubia curas,
Castaq; coniugii jura subire paras,
Coniugii si Sponse tui novitatibus adsim,
Dextraq; arundineo carmine cepta probem.

Non facile quicquam possim delinquere demens,
Aut temerè admissi conscius esse mali.

Cum fas spontè bonos convivias adire bonorum,
Atq; favere toris lingua animoq; novis.

Sanctio, coniugii haud aphyarum est gloria, summum
Sed manet aeterni munus opusq; Dei.

B

Quo,

Quo, qui confusum sine honore, & amore hymenaum
Odit justitiã sic prohibente Deus
Cardine quaque suo disponit & ordine, binã
Unicus ut castè corpora iungat amor.
Quo quasi compedibus ferro & compagibus arctis
Insano illicitas frenat amore faces.
Exemplum Sodoma est, Sodomaq; aquata Gomorrha,
Dardanidumq; illud gloria Troia probat.
Hei mihi, quam Sodoma similis similisq; Gomorrha,
Coniugii quisquis condita iura vetat.
Quo violare fores mage clavis adultera possit
Vicinas furtis ingeniosa novis.
Crede mihi, bene qui suevit, bene vixit, & inter
Aethereas dabitur vivere laticias.
Crede Deo, male qui suevit, male vixit, & inter
Sulphureos dabitur delituisse rogos.
Hoc Papa, Pontificumq; facit cleriq; manipulus,
Exemplo reprobos quos, pie sponse, tuo.
A calamo ad thalami dum condita iura recedis,
Et studiis adium captus amore levas.
Sanctum opus aggredieris, prisci q; Quiritibus olim
Gratum opus, inq; piã religione pium.
Rectum iter ingrederis, tu dextro numine perge
Quo bene capisti currere, tutus eris.
Unica sed mentem subit admiratio, nempe
Cur res solliciti plena timoris amor.
Cum potius captum bene fortunante lehorã
Res sit propitii plena favoris amor.
Est ita: mens hominis ad utrumq; parata referre,
Ingenii suevit semina saepe sui.
Sic scelere ante alios genioq; dolosior omnes,
Res est perfidia, lena nocentis homo.

Huius

Fluius semicremo quisquam si stipite mentem
Arbiter aduersa fronte notare velit.
Aut malè tornatos incudi reddere mores,
Auxiliatrices experiundo manus,
Infanti herculeos aptabit, credo, cothurnos,
Membræq; coniunget puluerulentæ soli.
Aut hederas queret post anthisteria, festi
Tempora cum vix sint iam reditura chori.
Sic oleum perit cascæ si ducere cascus
Gestiat, & sterilise renovare toro.
His Gygis aptus erit mirabilis annulus, equos
Interdum simulans dissimulansq; dolos.
At qui Thesea pietate fideq; movetur,
Res est consilij plena faventis homo.
Ille favente Deo vel vimine naviget, omnis
Sit licet undisonis mota procella malis.
Talis tu pie sponse viges, qui querere possis,
Quod tibi transposito fert anagramma pede.
DA! CVR HAEC CEV SVBDIVISA RESARCIO fata?
Conscia fata mali, nescia fata boni,
Conscia fata mali, mors dum invidiosa parentem
Sustulit è medio Sponsa REBECCA tuum.
HAEC ego nunc CEV SVBDIVISA RESARCIO fata,
Fata Dei eventu non caritura suo.
Conscia fata mali, dum me arida febris habebat,
Et face pro thalami fax mihi mortis erat.
HAEC ego nunc CEV SVBDIVISA RESARCIO fata,
Fata Machaonio dura labore mihi.
Talis te pie sponse manet sat congrua conjux,
Cui Domini pietas cura, animæq; salus,
Proxima erit proprium cura observare maritum,
Iuraq; feminei dextra subire chori.

B. 2

Nec

signis

*Nec te Penthesilea furens, nec acerba Dione
Vrit, sed Phyllis Demophoonta suum.
Par benè compositum, cum Bitho Bachiis arctè
lungitur, aut Choo Batthis amata suo.
Sic sponsam tibi teq; illi probitasq; fidesq;
Iunxit, & in vero pectore verus amor.
Penelopen non sic versutus amavit Ulysses,
Nec Pyladen tanto zelo Agamemnonius.
Gratulor, utq; suo vos numine Iova gubernet,
Nestoris adjiciens secula multa, precor.
Sic tua, sic Phyllis tua, se tibi te sibi jungens,
Ingenii & genii fulta calore tui,
Frondis amygdalina geniali fanore passa
Incipiet gravidis luxuriare comis.
Sic tibi vota ferent felicia fata, tuusq;
Res erit auxiliij plena iuvantis amor.
Hoc tibi sincero properatum pectore votum
Debueram thalamo succinuisse tuo.
Vive, vale, virtute vale, violatus ut ullam
Vim valeas valide vincere, vive, vale!*

Vovebat.

M. Christianus Moldenhaverus

Scholæ Patriæ Conrector.

A L I V D.

Clara dies totum radijs perlustrat Olympum,
Æstivumque novo lumine vestit humum.
Agri nunc lati varijs se frugibus ornant,
Omnia nunc rident gramine, flore, comis.
In fluvijis piscis, volucris nunc ludit in auris,
Nunc in humo viridi luxuriatque pecus,
Quilibet exultans flaventia demetit arua.
Nunc, largas messe terra benigna dedit.

Singulâ

Singula quid referam? testantur gaudia cuncta,
Latitiæ produnt omnia signa novæ.
Ergo quid ipse domi lateam? juvat ire per auras,
Ejicere ex animo tristitia sensa juvat.
Verum cum spatior sic margine solus in Albis
Hic, ubi Virginæ visitur urbis opus,
Fortunæ casus, adversas voluo revolve
Ipse vices, mecum tristitia fata queror.
Immites mihi nam Parcæ rapuere parentem,
Qui fuerat studijs portus & aura meis.
Cur pater hac hora me mellitissime linquis,
Quâ indigeo auxilio consilioque tuo?
Quis mihi consilijs, quis voce jubente præbit,
In studijs fidus quis mihi ductor erit.
Quisve dabit sumptus, sine queis nihil utile fiet,
Afferet in dubijs quis mihi rebus opem?
O dilecta parens, quos ægro pectore luctus
Ægra foves? ô quàm plena dolore gemis?
Vos quoque contemlor mihi pectora chara Sorores,
Ecquis erit, qui vos adjuvet auxilio?
Sed chari haud nimium mortem deflete parentis,
Absit jam lacrymis ponere nolle modum.
Mortuus haud pater est, quem scimus morte renasci,
Non ea mors dici sed nova vita potest:
Sit modus in fletu, Mater, charæque Sorores,
Ipse erit orbatis portus & aura Deus.
Tu Deus esto parens, esto tutela relictis
Pupillis miseris, tu Deus esto parens.
Tu viduæ domui solatia congrua præstes,
Nulla venit miseris, te nisi dante, salus.
Hæc dum ego perpendo, nova gaudia fama Sorori
Insperata meæ nuncia fama refert,

B 3

Scilicet

Scilicet huic thalami spondet jam sacra parentis,
Successor, vitâ, moribus, arte gravis.
Audito hoc, curâ tristi licet obrutus essem,
Corde tamen cœpi gaudia summa meo.
O Dominum verè mitem, qui mittere certum,
In dubia incertis re solet auxilium!
Is quoque te placido vultu respexit, acerbo
Ob mortem patris plena dolore foror.
Dum juvenem stabili junxit tibi fœdere cultum,
Doctrinâ solidâ cum pietate simul.
Concio divinum verbum quem attenta docentem
Miratur, mentes flectere quique potest.
Per solvas Domino grates, charissima tanto
Qui te dignatur munere, Sponsa, vivo.
Observes illum, cures, recreesque colasque
Vera piæ sunt hæc conjugis officia.
Tu quoque laude facis dignum, quod jungis amicam,
Consortem thalami, Sponse colende, tibi.
Cum qua pacificus vivas, quæ gaudia firmet,
Cum fortuna juvat, cumque serena micat
Quæ contra sortem dulci sermone repellat,
Cum fortuna velut dura noverca tenat.
Res sacra conjugium, concordie mente colendum,
Nam primò instituit castus in orbe Deus.
Hoc ipsum atque elementa suos retinentia nexus,
Cunctarum & rerum femina prima docent.
Si genus aspectes volucrum, genus omne ferarum,
Quod vivit, junctum est cum pare, quodque sua,
Iungit amor virides cognati seminis herbas,
In medio pisces æquore jungit amor.
Omnia depingunt casti simulachra cubilis,
Seu terram aspicias, fulgidave astra poli.
Gaude igitur pulchram, doctissime sponse, puellam
Nactus, ama nec non hanc reverenter habe.

Quæ

Quæ tibi ceu Domino præstabit in omnibus æquum
Obsequium, curans teque domumque tuam?
Lis abeat, lectum vestrum concordia cingat
Læta, sit in vestro nulla querela toro.
Arboris hæc tua sponsa instar frondentis olivæ
Fæcundæ gignat pignora pulchra tibi.
Sponse diu vivas felix, tu sponsa superstes
Vive diu, & multâ prole beata, Vale.

Adamus Forvercius

Sponse Frater.

A L I V D.

Festa paras læto dum connubialia plausu,
Hoc DEO & acceptum & gratum est, carissime Frater,
Nam DEV Sipse sacrum primò introduxit in orbem
Coniugium, & casti socialia fœdera lecti.
Hisce tuis igitur cæptis virtute probatos
Cum videam acclamare viros, ac arte peritos,
Me quoq; Germanum decet haud tacuisse fidelem.
Verùm Frater ego vetor en, præconia famæ
Inclyta Sponse tuæ, & præclaras dicere laudes,
Gratulor ergo tibi de tali, Frater amande,
Sponsâ, quæq; pio nata est doctòq; Parente,
Olim qui docuit cœlestia dogmata Christi,
Quæ pia, quæ verè est morum vitæq; magistra.
Atq; precor IHOVAM, vobis benedicat ut ille,
Vt sub tranquillâ videatis pace senectam,
Vos tandem saturos annis faciatq; beatos.
Hæc rogo: Tu Flatus sacer, horum mentibus adsis,
O ita conjugium Fili cum Patre secundes.

Ernestus Sachsus

Sponsi Frater.

F I N I S.

№ 1996

8

U

ULB Halle 3
 002 063 808

nicht aufg., da unvollst. u.
nicht zu ermitteln!

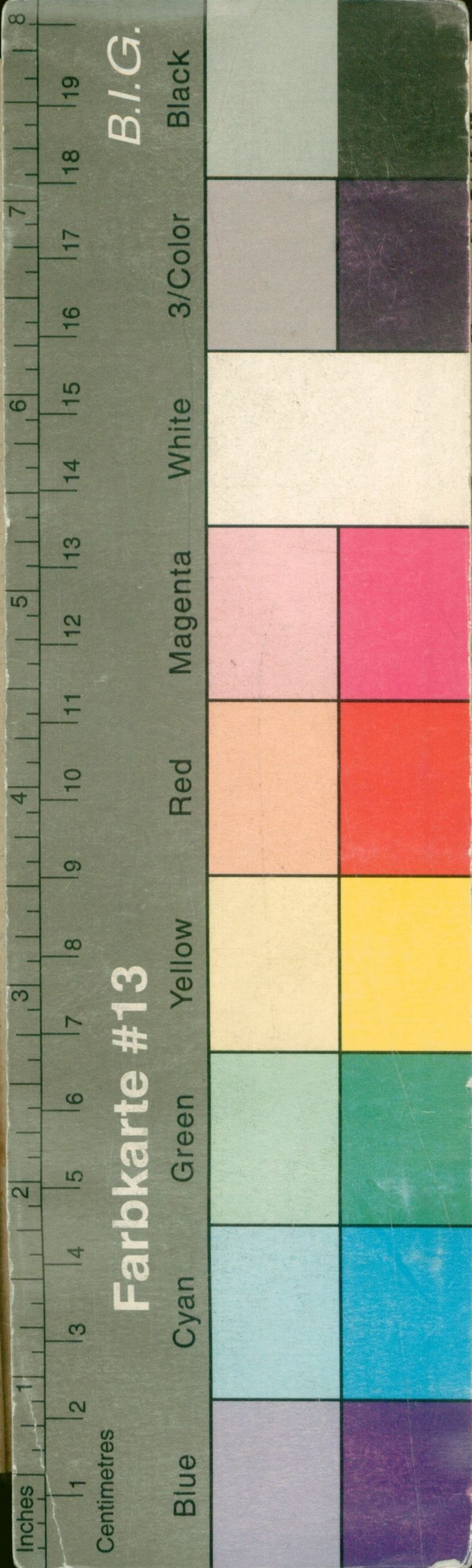
28 a / 50 / 1996 /

U 8 17

M

DX

PTIIS
 IRI
 & Doctissimi
DAVI-
SIL ECCLE-
BURGENSIS
 næ Pastoris
 bili sibi jungentis
 , morumq; ac honestatis
 rentissimam
CCAM
 rendi & Doctissimi
GORII FOR-
 Antecessoris sui
 primogenitam.
VNO CID. ICCCXIV.
 uspicatò celebratis
 scripta ab Amicis.
 VESTÆ,
 chariæ Dörfferi.

120f
 141
 N

